MONITOR

Na R. P. 1776.

Nro: XXIV.

Dnia 23. Marca.

Reſzta Monitora. Nro XXII.

121. Si vis bonus eſſe, fuge malorum conſortia.

Chceszli bydź dobrym, chroń ſię złych towarzystwa.

122. Optimé facultatibus utitur, qui indigentibus libenter tribuit.

Naylepiey doſtatkow ten używa, kto ie chętnie potrzebnym udziela.

123. Stude, tuâ ſorte contentus eſſe.

Ucz ſię bydź z ſwego ſtanu kontent.

124. Miniſtrare aliis melius eſt, quàm ab aliis miniſtrari.

Lepiey uſługi innym czynić, iak od innych uſługi odbierać.

125. Qui dat aliquid & exprobrat accipienti, contumeliam magis quàm beneficium dedit.

Kto daie co y wymiata bioracemu, zełżywością go bardziey raczy, iak dobrodzieystwem.

126. Qui tuetur pupillos, erit multorum filiorum secundùm Deum pater.

Kto iest obrońcą sierot, będzie wielu synow po Bogu oycem.

127. Si quid dederis, ut hominibus innotescas: non homini, sed propriæ libidini tribuisti.

Jeźliś co dał, abyś u ludzi słynął, nie człowiekowiś to dał, ale swey własney chuci.

128. Disce quod oportet, ut beatus fias.

Naucz się co potrzeba, abyś był szczęśliwym.

129. Melius est fame mori, quàm per ingluviem ventris maculare animam.

Lepiey iest z głodu umrzeć, niżli obżarstwem duszę pomazać.

130. Vestimentum esse putato animæ corpus tuum, mundum igitur id conserva.

Odzież być rozumiey duszy ciało twoie, czystym ie przeto zachowuy.

131. Qualia studia gesserit anima corpus inhabitans, tales habebit testes in judicio.

Jakie mieć będzie zabawy Dusza w ciele mieszkaiąca, takich mieć będzie świadkow na sądzie ostatecznym.

132. Melius est animam perdere, quàm verbum pravum de Deo proferre.

Lepiey iest duszę stracić, iak złe słowo o Bogu wymowić.

133. Deum non cognovit, qui non colit.

Nie poznał Boga, kto go nie czci.

134. Non est verum, quod Deum colat, qui hominem lædit.

Nie iest prawda, iż Boga ten czci, kto człowieka obraża.

135. Cultoris Dei est, orare Deum, pro salute hominum.

Czciciela to iest Boskiego, modlić się Bogu o zbawienie ludzi.

136. Melius est nihil habere, quàm multa habentem nemini impertiri.

Lepiey iest nic nie mieć, iak wiele maiąc, nikomu nic nie dać,

137. Si non das egenti, cum poscit: non accipies à Deo, cùm popoſceris.

Nie daszli ubogiemu, gdy prosi; nie weźmiesz od Boga, gdy prosić go będziesz.

138. Qui ex animo dat cibum indigenti, parum quidem est, quod dat, sed magna fiet ei bonæ voluntatis retributio.

Kto z chęci daie pokarm łaknącemu, acz małą rzecz daie, stanie mu się iednak wielka za dobrą chęć nadgroda.

139. Deum qui putat esse, & nihil ab eo curari, nihil differt ab eo, qui non credit esse Deum.

Kto wierzy że Bog iest, ale że nie ma o niczym pieczy, niczym się nie rożni od tego, ktory nie wierzy, Bog iest. 140.

140. Deus quidem nequaquam eget, lætatur tamen super his, quæ indigentibus tribuuntur.

Bog zaprawdę nic nie potrzebuie, cieszy się atoli z tego, co się potrzebnym w imię iego udziela.

141. Præpara & apta te ad tribulationem, & lætus eris.

Przygotuy się y przysposob do utrapienia, á wesół będziesz.

142. Neminem lædens, nullum timebis.

Nikogo nie uraziwszy, nikogo się bać nie będziesz.

143. Qvod fieri necesse est, voluntarie sacrificato.

Co koniecznie być musi, poświęć to dobrowolnie.

144. Nemo sapiens est, qui terrenis rebus inordinate afficitur.

Zaden nie iest mądrym, kto się do ziemskich rzeczy nie porządnie przywięzuie.

145. Dei opus bonum, homo bonus.

Boga dziełem dobrym, człowiek dobry.

146. Animam mors non perdit, sed mala vita.

Nie śmierć, ale złe życie zabiia duszę.

147. Si scis, à quo factus es, te ipsum agnoscis.

Jezli wiesz, od kogoś stworzon, sam się iuż poznawasz.

148. Non est secundùm Deum vivere, nisi pudicé & bene & iuste quis agat.

Nie żyie wedle Boga, chyba kto powściągliwie dobrze y sprawiedliwie się sprawia.

149. Aures tuas non omnibus committas.

Uszu twoich nie wszystkim powierzay.

150. Præbe corpori tuo, quæ sua sunt, castè: animæ verò, quæ sua sunt, piè.

Day ciału twemu, co iego iest, czyście: duszy zaś, co iey iest, pobożnie.

151. Pasce animam tuam verbo Dei: corpus autem simplicibus escis.

Paś duszę twoią słowem Bożym: ciało zaś prostymi pokarmy.

152. Cor diligentis Deum, in manu Dei stabilitum est.

Serce miłuiącego Boga, w ręku Boskich iest osadzone.

153. Animæ ascensus ad Deum, per Dei verbum est.

Duszy podniesienie się do Boga, przez słowo iest [Boże.

154. Sapiens, & cùm tacet, honorat Deum.

Mądry milcząc nawet czci Boga.

155. Homo incontinens polluit Deum in sua imagine.

Człowiek niepowściągliwy, maże, obrażą Boga w [obrazie swoim.

156. Qui electus Dei est, facit quidem omnia secundùm Deum, esse autem se ipsum non iactat.

Kto wybrańcem iest Bożym, czyni on wprawdzie wszystko według Boga, z tym się iednak nie wydaie chełpliwie, że nim iest.

157. Fidelis homo semper in metu est, usquequó eat ad Deum.

Człowiek wierny iest zawsze w boiazni, dokąd się z Bogiem wiekuiście nie złączy.

158. Deus graviter fert libidines corporis.

Z ciężkością Bog znosi lubieżności ciała.

159. Fidelis vir continentiâ pascitur.

Mąż wierny powściagliwością się pasie.

160. Agnosce Deum in creaturis eius.

Poznaway Boga w stworzeniach iego.

161. Si non diliges Deum, non ibis ad Deum.

Jeżli nie będziesz Boga miłował, nie przyidziesz do Boga.

162. Consvesce te ipsum, semper respicere ad Deum.

Nałoż się, abyś zawsze na Boga poglądał.

163. Incontaminatum custodi corpus tuum, tanquàm si indumentum acceperis à Deo.

Strzeż ciała twego, aby było nie splamione, tak

iako

iakobys wziął szatę od Boga.

164. Summa perditio est, à summo Bono deflectere, & converti ad créaturas.

Wielka to zguba, od Naywyższego Dobra się uchylić, á zboczyć do stworzenia.

165. Fidelis anima, casta & sapiens, speculum est veritatis Dei.

Dusza wierna, Dusza czysta y mądra, zwierciadłem iest Prawdy Bożey.

166. Disce terrena despicere, & ab his sponte discede, quæ diu tua esse non possunt.

Naucz się ziemskiemi rzeczami pogardzać, usuwaiąc się od nich dobrowolnie, ktore bydź długo twoiemi nie mogą.

167. Nullum est ibi lucrum, ubi salutis est damnum.

Nie masz tam zysku żadnego, gdzie iest zbawienia strata.

168. Quid prodest verbis mala reiicere, factis complecti?

Co nada, słowy złe rzeczy, odmiatać, á uczynkami ie przygarniać?

169. Omnia vitia facile vinces, si omnem diem supremum diluxisse credideris.

Wszelkie grzechy łatwo pokonasz, ieżeli dzień każdy, za dzień poczytasz ostateczny.

170. Summa rei est, momentaneis renuntiare, ut æterna consequaris.

Rzecz na tym cała, wyrzec się rzeczy krotkotrwałych, abys wieczne pozyskał.

171. Stultitia magna est, tunc velle bene incipere, cum desinendum est.

Wielkie to głupstwo, chcieć w ten czas dobrze zaczynać, gdy kończyć trzeba.

172. Umbræ transitus est tempus tuum, punctum vita tua, & si quid puncto minus esse potest.

Cieniem przemiiaiącym czas twoy, punktem ży-

cie twoie, lub ieżli nad punkt co ieszcze mnieyszego bydź może.

173. Et huic momento æternitatem postponis, quæ finem non habet? ô ftultitiam! ô cæcitatem!

Y tenże tak krotki moment nad wieczność bez końca przekładasz? ô głupstwo! ô ślepoto!

174. Pauci sunt infirmi, quos gula ad ægritudinem non adegerit.

Mało takich chorych, ktorychby obżarstwo do choroby nie przywiodło.

175. Plures occidit gula quàm gladius.

Więcey daleko od obżarstwa zginęło, iak od miecza.

176. Nunquam magnus eris, si minima spreveris, magna enim à parvis principia sumunt.

Nigdy do wielkości nie przyidziesz, ieżli y naymnieyszemi rzeczami gardzić będziesz: wielkie bowiem rzeczy z małych wzrost y początek biorą.

177: Quidquid nitidum, quidquid magnum in mundo apparet, inane est, fictitium est, nihil est.

Cokolwiek świetnym, cokolwiek wielkim, być się na świecie zdaie, to wszystko zmyśloney ma pozor okazałości, znikome iest, prożne iest, zgoła nic iedno.

178. Modi nescius est, nec frænum patitur, quem ira possidet.

Nie zna miary, ani wodzy cierpi, kogo gniew posiada.

179. Plus tibi nocet ira, quàm iniuria.

Więcey ci gniew iak krzywda szkodzi.

180. Nihil te lædet, nisi tu te ipsum læseris.

Nic cię nie obrazi, chyba ty sam się obrazisz.

181. Maioris animi est, non agnoscere iniuriam, quàm ignoscere.

Większego to umysłu dzielność, nie uznać krzywdy, iak ią darować.

182. Ut avis ad volatum, ita homo nascitur ad laborem.

Jak ptak do lotu, tak człowiek rodzi się do pracy.

183 Magna servitus est magna fortuna:
Wielką niewolą iest wielkie szczęście.

184. Nihil virtutis in eo est, è cuius ore nisi vana & inutilia prodeunt.
Pasz w tym cnoty, z ktorego ust puste tylko y nie pożyteczne słowa wylatuią.

185. Verbis tuis stateram fac, & frænum ori tuo: nihilque loquaris, quod tacuisse melius sit.
Zrob sobie szalę na słowa, á wędzidło na ięzyk: y nic nie mow, coby lepiey było zamilczeć.

186. Deus unicuique intime est præsens, vide ne coram ipso ea volvas mente, quæ coram honesto viro loqui erubesceres.
Każdemu Bog wnętrznie iest przytomny, patrzże, abyś to przy nim nie wił w myśli, czegobyś przy uczciwym człowieku mowić rumienił się.

187. Malis cogitationibus aditum obstrues, si bonis semper occuperis.
Złym myślom przystęp zagrodzisz, ieżli się dobremi zawsze bawić będziesz.

188. Quod extra nos, nihil ad nos.
Co się nie tyczy nas, nic to do nas.

189. Cupiditati nihil satis est naturæ pauca sufficiunt.
Chciwość nie ma na niczym dosyć: Przyrodzenie na małym przestaie.

190. Fugit terrena voluptas, & quæ nos gaudia vocamus, sæpe initia tristitiæ sunt.
Pierzcha ziemska roskosz, á to co pociechami zowiem, częstokroć smutku początkiem bywa.

191. Verum gaudium nonnisi ex virtutis conscientia nascitur.
Prawdziwa radość z uczucia cnoty się rodzi.

192. Noli mala tua facere tibi per impatientiam graviora.
Niechciey przykrości twoie niecierpliwością cięższemi czynić.

KONIEC.